

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni av. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navedne vrstice, če se tiskane enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

S 1. dnem meseca oktobra začne „Sl. Gosp.“ četrto ali zadnje četrletje. Komur je toraj s tem dnevom potekla naročnina, prosimo ga uljudno, da obnovi v pravem času svojo naročbo. Do konca t. l. stane še „Sl. Gosp.“ 80 kr.

Naročnina pošlje se najlažlje s poštno nakaznico upravnistvu „Sl. Gosp.“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Upravnistvo.

Rojaki, na stražo!

Komur se godi predobro, tak se rad prevzame in hoče, da se mu naj godi še bolje. To pa mu postane lahko nevarno, tako nevarno, da še pride ob to, kar ima. V enacem stanju so pri nas nekateri nemški možje. Kamor koli pogleda človek v javnem življenju, povsod so oni, nemški možje, na vrhu in živa duša jih ne moti ne v njih posestvu, ne v njih službi, če so ji kos, to se pravi, če storé, kar tirja tista služba od njih, v kateri stojé.

Ali to nekaterim ni dosta. Pravi se pa jim, da so nemški narodnjaki. Lepi so pa vam to narodnjaki! V novem času snujó si namreč v Gradci društvo, ki naj nabira denar ter pokupi vsa taka posestva na slov. Štajarji, ki pridejo na prodaj. Prepusti pa potlej naj taka posestva le nemškim ljudem! Društvo dobi, ako se osnuje, ime „južna meja“ ter biva v Gradci.

Na dobrem glasu ni pri nas nič več, kar pride iz Gradca, ali to novo društvo pa je že za slov. ljudstvo, kakor navlaš, ven iz pekla. Nemški narodnjaki se sicer držé tako, da misli človek: vsi so zoper jude, ali v tem sedé po polnem judom na limanicah. Prva misel na to društvo — ta je iz glave kacega juda in ako se vresniči, Nemci pri tem ne bodo želi, ampak judje na ime Nemcev, slov. ljudstvo pa bode za nje pšenica. Prijatelj slov. ljudstva nam piše gledé tega društva, kakor sodimo, po vsej pra-

vici in mi mu damo sedaj besedo, pridržimo si pa pravico do nje še sami o svojem času.

Te-le pa so njegove besede: Pod krinko nemške narodnosti ustanavlja se v Gradci društvo, ki mu bode skrb zato, da skrivaj spravlja našega kmeta na kant in mu potegne vrv okoli vratú in to prej, ko se bode zavedel. Ubogi kmet, ki v potu svojega obraza orje, seje in se napenja od ranega jutra do poznega večera, da bi ohranil svoje imetje nezadolženo, zašel bode hipoma v skrivaj mu nastavljene zanjke in kar je skozi dolgo vrsto let s težkim trdom pridobil, to iztrga mu potem brezsrčni žid z umazano roko v malih tednih.

Da je to uže najbolj umazano orožje, proti kateremu se nam je, v sramoto naših nasprotnikov, bojevati za narodni naš obstanek, to je žalibog resnica in mučeniški bode venec, venec zmage naše — ali opozarja nas ob enem k podvojeni pozornosti in ostrejšemu postopanju v gospodarskem in političnem obziru.

Ne ostaje nam drugzega, kakor našemu kmetu tesno na srce polagati, da s čuječim očesom varuje svoje imetje; da se boji delati dolgove pri nemških hranilnicah, katere mu vtegnejo pošiljati, more biti celo pod slovenskim imenom, nemške kupovalce na vrat. Ako je kmet slovenski v sili, obrni se do domačih hranilnic, katere so v istini narodni zavodi, najbolje pak je — ne zadolževati se in bolje slabeje živeti, kakor brezmiselno delati dolgove in leteti v mreže brezvestnim sleparjem, hi hočejo po vsej sili ugonobiti slovensko kri na domačih slovenskih tleh.

Ako že kdo izmed Vas, slovenski kmetje, silo trpi, pomagaj mu slovenski kmet; ako že kdo mora prodati, naj proda pa domačinu, o katerem ve, da je narodnjak! Pri njem bode posestvo še vendar-le v dobrih, domačih rokah. Upamo sicer, da se bode to ostudno početje pruso-židov samo na sebi kaznovalo in svoj hitri konec našlo, vendar bodimo čuječi, kajti sovražnik naš čuje noč in dan, kot ropar za

plotom. Bolje, da gledamo črno, da vidimo v nasprotniku našem združene vse zlobne lastnosti, kolikor jih gre v črno človeško dušo, ne pa, da bi mu slepo zaupali, kajti on svojo pogubo skriva in je z židom v tem oziru pravi, rodni brat.

Na stražo toraj, slovenski kmetje!

Družba sv. Cirila in Metoda.

(Dalje.)

II. Lep sad utegnejo obroditi med slovensko mladežjo knjige, ki jih je naša družba darovala in razdelila po vseh pokrajinah. Tajništvo je po zapisnikih preračunilo, da je bilo raznih molitvenih, šolskih, podučnih, zabavnih knjig poprečno razdeljenih na Koroškem: čez 2500, na Štajarskem krog 1000, na Primorskem krog 700 in na Kranjskem 600, toraj približno 5000 izvodov. Ako temu pridenemo še razna učila in šolske pomočke, smelo trdimo, da je družba tudi v tem obziru dosegla svoj namen.

III. Nadalnji uspeh družbin so pač podpore v noveih, ki jih je vodstvo podelilo raznim občinam za zgradbe šol pod pogojo, da so in bodo učilnice slovenske. O dotičnih svotah obvesti slavno skupščino itak vodstveni tovariš gosp. dr. Vošnjak, kar spada v njegovo področje. Tajništvo naj sme le pristaviti: Vodstvo ima voljo vsem ustreči, vse take občine podpreti, — a dajte nam denarjev!

IV. Na Koroškem — utegnil bi kdo pomniti — niste še ničesar dosegli. A pomislimo! Vsaka reč se ponatorno razvija. Res še nismo privojskovali slovenske šole, po kateri tako vzdihujejo naši bratje; a mobilizovali smo — čast in hvala posameznim rodoljubom koroškim — narodno armado, ki ne bo mirovala prej, da ne zmaga slovenska in katoliška šola, — poudarjam, gospôda moja. — „in katoliška“, — kajti ondi, žal, pojemlje verski duh, kjer je slovenska mladež izročena renegatnemu ali celó nemškemu učiteljstvu, ki vidi svojo glavno nalogo v tem, da naši deci ubija nemščino v glavo. V sedanjih ondotnih razmerah pač ne trdim presmelo, če rečem: Zgubijo slovenstvo, zgubijo tudi verstvo. Renegat zataji čestokrat tudi svojo vero. O, da bi merodajni faktorji vendar enkrat spregledali, da nevarnost ondotnemu ljudstvu ne preti od slovenstva, pač pa od nemštva!

Naših najstj. podružnic na Koroškem je vmesilo kvas narodni zavesti, katere, upamo, več ne bodo pogasili mrzli curki nasprotné sile. Če opazujemo ondotne kmete, v katerih še veje pravi verski duh, prirojena poštenost slovenska, kako so neustrašeni junaki v borbi za slovensko šolo, moramo jim izreči svoje občudovanje in globoko spoštovanje. Ker so njihove zahteve in prošnje utemeljene v božjih in člo-

veških pravicah, pa tudi v naših državnih zakonih, morale se bodo prej ali slej uslišati; škoda je za nas, ker se zgublja čas — in zgublja ter odtuja naša slovenska deca.

V. A še jeden uspeh smemo zabeležiti. Obče priznana je potreba primerne berila za slovensko mladež. Večkrat se je že poskušalo dajati na svetlo takih spisov, a iz raznih uzrokov — osobito denarnih — so zaostala enaka podjetja. Sosebno spečavanje je imelo zmirom svoje težkoče. Družba sv. Cirila in Metoda je neko sredotočje, krog katerega se zdaj še, hvala Bogu, zbira duhovska in svetna inteligencija, rodoljubne ženstvo in zavedno kmetstvo, torej je zelo pripravna izvesti gornji namen. Zato je njeno vodstvo sklenilo izdati „Knjižnico sv. Cirila in Metoda“. Povodom štiridesetletnice cesarjeve je prišel I. zvezek na svetlo, opisujoč bitje in žitje milega nam vladarja. II. zvezek pa seznanja mladino s praočetom naše cesarske rodovine, z Rudolfom Habsburškim. III. zvezek jej kaže prepoditelja slovenskega šolstva, Valentina Vodnika. Kritika v naših listih se je izrekla pohvalno, da, celo laskavo. Prvima snopičema veljavo povzdigne še to, da so ji na spoštljivo vodstveno prošnjo vis. c. kr. deželni šolski sveti na Kranjskem in Primorskem priporočili vsem podredjenim oblastvom v nakup in razširjanje med mladež; od vis. deželnih šolskih svetov na Štajarskem in Koroškem pa še ni odgovorov. Izpeljivo pa je to podjetje, če pomislimo na svojih čez osemdeset podružnic. Ako vsaka razproda samo pol stotine izvodov, spravimo v slovenski svet vsakega spisa čez 4000 izvodov. Zato se usojamo častitim skupščinarjem to zadevo prav toplo priporočiti. V kratkem vodstvo razpošlje dotično okrožnico vsem podružničnim načelnistvom. Ako se nam to obnese, razširimo knjižnici delokrog za razne pedagoške spise po vzgledu „Hrvatskega pedagoškega zbora“.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Natisek v kopitu.

V časih zapazi človek, da konj pošepne ali pa vzdiguje nogo, če stoji in to tako, da mu vidiš bolečino, samo kje da je ona, to se ne vidi na prvo, kajti nič se ne pozna ni na nogi, ni na kopitu kaka rana. Nje še tudi ni, pač pa se napravlja konju natisek in sicer na spodnjem delu, v meči kopita. Ako se namreč meso konju v kopitu stisne ali kje kako natisne, tedaj nastane ne samo bolečina v hipu, ampak začne se po gostem nabirati pod kožo in to je potem pravi pravcati natisek, enak temu, ki se nareja bosonogim dečkom, ako tekó po kameniti stezi.